

СЕКТОР ЗА ФИНАНСИСКИ РАБОТИ

1. ОСТВАРЕН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

Финансиската слика на компанијата во периодот 01.01.2018 – 31.12.2018 во споредба со планот за 2018 и остварувањата за истиот период 2017 е следна:

А. БИЛАНС НА УСПЕХ

Во 000 денари

ОПИС	01.01.17- 31.12.17	План 01.01.18- 31.12.18	01.01.18- 31.12.2018	01.01.18- 31.12.2018 во 000 евра	2018/ 2017	2018/ 2018 План
Оперативни приходи	13.428.035	13.610.862	13.690.395	222.608	1,95	0,58
- Процент на пораст			1,95%	1,95%		
Трошоци на продадени производи	(4.857.281)	(5.910.157)	(4.190.154)	(68.133)	-13,73	-29,10
Бруто профит	8.570.754	7.700.705	9.500.241	154.475	10,84	23,37
Општи, продажни и административни трошоци	(4.838.274)	(4.567.185)	(5.120.653)	(83.263)	5,84	12,12
ЕБИТДА	3.732.480	3.133.520	4.379.588	71.213	17,34	39,77
Финансиски приходи/трошоци	(481.553)	(151.304)	(147.756)	(2.403)	-69,32	-2,35
Оперативен профит /загуба	3.250.927	2.982.216	4.231.832	68.810	30,17	41,90
ЕБИТ	1.094.981	392.849	1.982.123	32.230	81,02	404,55
Амортизација	(2.637.499)	(2.740.671)	(2.397.465)	(38.983)	-9,10	-12,52
Вонредни приходи	-	-	-	-	0,00	0,00
Профит/ загуба пред оданочување	613.428	241.544	1.834.366	29.827	199,04	659,43
Данок	85.656	120.101	160.861	2.616	87,80	33,94
Нето профит / загуба	527.772	121.444	1.673.505	27.211	217,09	1.278,01

I. Структура на приходи

Вкупните приходи без финансиските приходи за период 01.01.2018– 31.12.2018 година се зголемени за 1,95% односно 262.360 илјади денари во споредба со истиот период минатата година. Зголемувањето се должи пред се на зголемувањето на останатите приходи од 407.269 илјади денари (наплатен отпишан долг од АД МЕПСО во износ од 126.656 илјади денари и наплатена камата од АД МЕПСО во износ од 296.849 илјади денари).

Како што веќе напоменаваме погоре во текстот, остварените оперативни приходи, во износ од МКД 13.690.395 илјади, се зголемени за 1,95% во однос на истиот период минатата година кога изнесувале МКД 13.428.035 илјади, а исто така се зголемени за 0,58% во однос на планираните. Нивната структура е дадена во прилог:

Во 000 денари

Оперативни приходи	01.01.17 – 31.12.17	План 01.01.18 – 31.12.18	01.01.18 – 31.12.18	2018/ 2017	2018/ 2018 П
Приходи од продажба	12.835.912	12.975.191	12.774.663	-0,48	-1,55
Останати приходи *	191.347	111.805	598.617	212,84	435,41
Капитализирано сопствено производство и услуги **	400.776	523.866	317.116	-20,87	-39,47
Вкупно	13.428.035	13.610.862	13.690.395	1,95	0,58

* Останатите приходи се зголемени бидејќи овој период имаме наплатен отпишан долг од АД МЕПСО во износ од 126.656 илјади денари и наплатена камата од АД МЕПСО во износ од 296.849 илјади денари, приход од наплатени пенали од ДОО Трансмет за неисполнување на договор од 18.513 илјади денари како и повеќе наплатени штети за 43.721 илјади денари во однос на истиот период минатата година.

** Капитализирано сопствено производство и услуги се евидентирани МКД 317.116 илјади и се евидентирани во РЕК Битола и се однесуваат на капитализација на сопствените трошоци за ископ на инвестициона открийка направени во новиот рудник ПЈС.

1.1. **Приходите од продажба** се 93,31% од вкупните приходи и бележат намалување во однос на анализираниот период 2017 година за -0,48% додека во однос на планот се намалени за -1,55%. Структурата на приходите од продажба за последните две години е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2017 - 31.12.2017	План 01.01.18- 31.12.2018	01.01.18- 31.12.2018	2018/ 2017	2018/ 2018 П
Приходи од продажба на добра - основна дејност *	10.411.168	10.565.195	9.196.956	-11,66%	-12,95%
Приход од сопствена потрошувачка – електрич. енергија	1.047.693	1.071.022	909.746	-13,17%	-15,06%
Приходи од системски услуги на еес	976.023	875.654	906.858	-7,09%	3,56%
Приходи од продажба на вишок на електрична енергија	12.627	0	1.342.374	10531,20 %	0,00%
Ост.приход продажба-топлинска енергија-Енергетика **	135.032	147.850	132.012	-2,24%	-10,71%
Ост.прих.продажба-електрична енергија-Енергетика***	186.803	185.924	162.523	-13,00%	-12,59%
Приходи од продажба на добра и услуги на поврзани субјекти ****	3.917	3.718	12.589	221,43%	238,62%
Останати приходи *****	62.650	125.828	111.605	78,14%	-11,30%
Вкупно	12.835.912	12.975.191	12.774.663	-0,48%	-1,55%

- * Цената ја одредува Регулаторна комисија за Енергетика и намалувањето е поради тоа што 353.320 MWh се продадени како вишок на електрична енергија и оставарен приход од 1.342.374 илјади денари.
 ** Приходот од испорака на топлинска енергија е ист со минатата година со мало намалување.
 *** Намалувањето е резултат на намалена потрошувачка од корисниците на електрична енергија.
 **** Овие приходи се резултат на интерни пресметки помеѓу подружниците и немаат никаков ефект на крајниот резултат бидејќи во една подружница се јавуваат како приход а во друга како расход.
 ***** Ова зголемување се должи на зголемување на приходот од технолошка пареа и напојна вода за 50.925 илјади денари во споредба со истиот период минатата година когелот почна со работа во Декември 17

Во текот на 2018 година Регулаторна комисија за енергетика ја намали цената на електричната енергија на АД ЕЛЕМ Скопје за -3,39% (старата цена беше 2,5251 денари за kWh, додека новата 2,4396 денари за kWh), а официјалното намалување на цената почна да се применува од 01 Јули 2018 година. Покрај минималното намалување на цената, приходот од продажба бележи зголемување пред се поради зголеменото производство на електрична енергија кое е прикажано во табелата подолу:

Во GWh

Производство	01.01. - 31.12.2017	% Учество	План 01.01.- 31.12.2018	% Учество	01.01. - 31.12.2018	% Учество	2018/2017	2018/План 2018
Термоелектрани	3.153	77,29%	3.067	75,30%	2.626	63,82%	-16,73%	-14,38%
Битола 1	843	20,66%	983	24,13%	885	21,51%	4,99%	-9,96%
Битола 2	1.220	29,89%	983	24,13%	782	19,02%	-35,84%	-20,39%
Битола 3	1.014	24,84%	1.040	25,55%	878	21,34%	-13,39%	-15,62%
Осломеј	69	1,69%	52	1,28%	68	1,65%	-1,84%	30,02%
Енергетика	8	0,21%	9	0,21%	13	0,31%	53,50%	0,00%
Хидроелектрани	816	20,00%	910	22,35%	1.391	33,81%	70,48%	52,84%
Вруток	325	7,96%	185	4,55%	354	8,61%	9,04%	91,23%
Равен	39	0,96%	22	0,55%	40	0,97%	2,02%	80,43%
Врбен	29	0,72%	27	0,66%	39	0,95%	34,27%	45,42%
Шпилје	157	3,86%	240	5,89%	367	8,91%	132,89%	52,82%
Глобочица	97	2,38%	151	3,70%	229	5,57%	136,60%	52,28%
Тиквеш	63	1,55%	119	2,91%	138	3,36%	118,91%	16,53%
Козјак	71	1,74%	114	2,80%	157	3,81%	120,75%	37,20%
Света Петка	34	0,84%	52	1,29%	67	1,62%	95,08%	27,34%
Ветерен парк Богданци	110	2,71%	96	2,35%	97	2,37%	-11,90%	1,88%
ВКУПНО	4.080	100,00%	4.073	100,00%	4.114	100,00%	0,84%	1,03%

Од погореизнесеното можеме да заклучиме дека зголеменото вкупно производство од 34 GWh за период Јануари - Декември 2018 година во однос на 2017 година е резултат на зголеменото производство на хидроцентралите, произвеле за 70,48% повеќе киловат часови односно 575 GWh повеќе, додека термоцентралите произвеле помалку за -16,73%, односно помалку произвеле -528 GWh.

I.2 Структурата на **Останатите приходи** кои се зголемени за 212,84% во однос на истиот период минатата година е следна:

Во 000 денари					
ОПИС	01.01.2017- 31.12.2017	План 01.01.18- 31.12.2018	01.01.18- 31.12.2018	2018/ 2017	2018/ 2018 П
Приходи од наплатени штети *	22.797	26.308	66.518	191,79%	152,84%
Останати неспомнати делови приходи за превоз од вработени **	6.333	6.976	5.819	-8,11%	-16,58%
Наплатени приходи од поранешни години	1.453	960	1.137	-21,72%	18,45%
Останато ***	160.765	77.561	525.142	226,65%	577,07%
Вкупо	191.347	111.805	598.617	212,84%	435,41%

* Приходот од наплатени штети е зголемен за 43.721 илјади денари поради поголемиот број наплатени штети оваа година во однос на минатата година.

** Приходот за превозот од вработени е намален поради намалениот број на вработени на кои им се одбиваат парични средства од плата за превоз од дома до работа и обратно.

*** Останатите приходи се зголемени бидејќи овој период имаме наплатен отпишан долг од АД МЕПСО во износ од 126.656 илјади денари, наплатена камата од АД МЕПСО во износ од 296.849 илјади денари како и наплатени пенали од ДОО Трансмет за неисполнување на договор од 18.513 илјади денари.

II. Структура на трошоци

При споредба на периодот Јануари - Декември 2018/2017 година забележуваме дека има намалување на вкупните трошоци од работењето за -7,38% односно -948.238 илјади денари во услови кога вкупниот приходот е зголемен за 2,02%, додека споредено со планираните трошоци има намалување од -11,17%. Како што може да се види подолу од Табелата кај поголем број Подружници има намалување на трошоците. Најголемо вредносно намалување од -325.360 илјади денари има кај РЕК Битола поради намалување на трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) во висина од - 331.586 илјади денари, намалување на трошокот за мазут од - 212.378 илјади денари, намалување на сопствената потрошена електрична енергија за - 140.948 илјади денари и намалување на амортизацијата за - 157.715 илјади денари. Додека најголемо зголемување на трошоците од 24,78% или 87.709 илјади денари има кај Енергетика пред се поради зголемениот трошок за гас од 77.540 илјади денари.

Во 000 денари

Трошоци по подружници	01.01.2017-31.12.2017	План 01.01.18-31.12.2018	01.01.18-31.12.2018	2018/2017	2018/2018 П
Дирекција	1.724.691	1.337.915	1.749.019	1,41	30,73
ХЕС Маврово	524.648	608.575	525.830	0,23	-13,60
ХЕС Црн Дрим	358.010	397.000	368.913	3,05	-7,07
ХЕЦ Тиквеш	138.546	178.251	135.880	-1,92	-23,77
РЕК Битола	7.219.943	8.389.346	6.894.584	-4,51	-17,82
РЕК Осломеј	1.598.599	1.379.756	1.151.537	-27,97	-16,54
ХЕЦ Треска	936.288	650.711	639.017	-31,75	-1,80
Енергетика	353.894	462.236	441.603	24,78	-4,46
Вкупно трошоци АД ЕЛЕМ	12.854.620	13.403.788	11.906.382	-7,38	-11,17
Вкупен приход АД ЕЛЕМ	13.468.048	13.645.333	13.740.749	2,02	0,70

За период 01.01.-31.12.2018 година во однос на истиот период минатата година има намалување на вкупните трошоци од - 948.238 илјади денари што во најголема мера се должи на намалување на трошокот за набавка на електрична енергија во висина од - 535.317 илјади денари, намалување на трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) во висина од - 434.522 илјади денари, намалување на амортизацијата за - 240.034 илјади денари, намалување на трошокот за мазут за - 210.990 илјади денари и намалена сопствена потрошувачка на електрична енергија за - 135.210 илјади денари.

Анализата на трошоците е дадена во прилог.

II.1 Трошоците на продадени производи се однесуваат на следните ставки:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2017-31.12.2017	План 01.01.18 - 31.12.2018	01.01.18-31.12.2018	2018/2017	2018/2018 П
Трошоци за сировини и други материјали	2.602.589	3.400.971	2.515.791	-3,34%	-26,03%
Набавна вредност на продадени стоки	538.920	101.671	3.604	-99,33%	-96,46%
Услуги со карактер на материјални трошоци	1.487.170	2.445.190	1.876.679	26,19%	-23,25%
Промени во залихата	228.603	-37.675	-205.919	-190,08%	446,56%
Вкупно	4.857.281	5.910.157	4.190.154	-13,73%	-29,10%

Од табелата може да се констатира дека овие трошоци бележат намалување од -13,73% односно -667.127 илјади денари во споредба со истиот период минатата година пред се поради намалување на трошокот за набавка на електрична енергија во висина од -535.317 илјади денари, намалување на трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) во висина од -434.522 илјади денари како и намалување на трошоците за сировини и други материјали од -86.798 илјади денари поточно потрошен мазут помалку за -210.990 илјади денари и помалку потрошена сопствена електрична енергија за -135.210 илјади денари додека услугите со карактер на материјални трошоци се зголемени за 389.509 илјади денари заради зголемување на услугата за тековно одржување за 156.160 илјади денари, зголемување на трошоците за ископ на јаглен и јаловина за 145.001 илјади денари и зголемување на услугите за инвестиционо одржување од 52.917 илјади денари.

Структурата на **трошоци за сировини и материјали** во износ од МКД 2.515.791 илјади е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2017-31.12.2017	План 01.01.18-31.12.2018	01.01.18-31.12.2018	2018/2017	2018/2018 П
Трошоци за сировини и материјали за производство	170.608	188.236	164.271	-3,71%	-12,73%
Потрошена вода за производство на електрична енергија	129.929	127.877	129.489	-0,34%	1,26%
Потрошена врела вода за продажба	2.609	0	0	100,00%	0,00%
ХТЗ опрема во производство	7.315	9.960	2.067	-71,74%	-79,24%
Потрошен канцелариски материјал	5.460	9.393	4.870	-10,80%	-48,15%
Материјал за чистење и одржување	3.564	6.395	1.234	-65,39%	-80,71%
Потрошени сировини и материјали за производство	21.731	34.611	26.611	22,45%	-23,11%
Трошоци за потрошена енергија за производство	1.863.031	2.067.802	1.617.182	-13,20%	-21,79%
Потрошена електрична енергија	14.278	15.028	14.491	1,50%	-3,57%
Потрошена сопствена електрична енергија	1.063.956	1.085.197	928.745	-12,71%	-14,42%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и машини	40.481	67.644	51.720	27,77%	-23,54%
Парно	3.410	3.970	3.076	-9,81%	-22,53%
Друг огревен материјал (гас за Енергетика)	162.977	167.300	240.517	47,58%	43,76%
Потрошено уље за постројки и опрема	15.609	32.890	24.791	58,82%	-24,62%
Потрошено уље за тешки моторни возила и градежни машини	1.664	1.073	1.874	12,66%	74,77%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	555.130	687.425	344.139	-38,01%	-49,94%
Потрошено дизел гориво за производство на ел.енергија	833	1.025	1.413	69,64%	37,82%
Останати трошоци за енергија за производство	4.695	6.250	6.415	36,64%	2,64%
Трошоци за потрошена енергија за администрација	15.585	29.661	15.102	-3,10%	-49,09%
Потрошен гориво за моторни возила	15.582	29.427	15.098	-3,11%	-48,69%
Потрошено уље за моторни возила	3	234	4	17,04%	-98,47%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за производство	516.841	1.019.122	683.038	32,16%	-32,98%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	516.712	1.018.922	682.637	32,11%	-33,00%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување на возила	128	200	401	212,23%	100,45%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за администрација	21.493	32.596	23.727	10,39%	-27,21%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	21.493	32.596	23.727	10,39%	-27,21%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми за производство	9.983	59.054	10.004	0,21%	-83,06%
Трошоци за ситен инвентар за производство	1.374	21.690	2.681	95,13%	-87,64%
Трошоци за авто гуми за градежни машини и тешки возила	449	681	576	28,27%	-15,35%
Трошоци за ЛЗС за производство	8.160	36.683	6.747	-17,32%	-81,61%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми(за админ)	5.047	4.501	2.468	-51,09%	-45,16%
Трошоци за ситен инвентар	0	13	2	0,00%	-84,28%
Трошоци за авто гуми за возила	5.047	4.488	2.466	-51,13%	-45,04%
Вкупно	2.602.589	3.400.971	2.515.791	-3,34%	-26,03%

- Потрошеното гориво за тешки моторни возила и градежна механизација бележи зголемување од 27,77% или 11.239 илјади денари во однос на истиот период минатата година пред се поради зголемениот трошок на гориво во Рек Битола од 9.788 илјади денари како резултат на зголемување на просечната цена на горивото минатата година била просек 39,07 денари за литар додека истиот период оваа година цената била 47,63 денари за литар.

- **Сопствената потрошената електрична енергија** е намалена поради помалото производство на електрична енергија во Подружница Рек Битола и Рек Осломеј.
- **Потрошеното масло за постројки и опрема** е зголемено во анализираниот период за 58,82% или 9.182 илјади денари и изнесува 24.791 илјади денари. Зголемувањето се должи на набавено и требувано редукторско масло и хидраулично масло во прирачен магацин кое ќе се користи по потреба.

Како позначајни ставки од претходната табела кои кај кои има поголеми промени се:

- **Потрошувачката на друг огревен материјал** се однесува на евиденцијата на гас за производство на топлинска енергија во Подружница Енергетика и е зголемен за 47,58 % или 77.540 илјади денари во однос на истиот период минатата година. Испораката на топлинска енергија е поврзана со надворешните температури и се врши согласно температурен дијаграм. Поради пониските температури беа испорачани поголеми количини на топлинска енергија за што беа потрошени и поголеми количини на гас. Да напоменеме дека во 2018 година се произведуваше и електрична енергија при што работеше и турбогенераторската постројка TG1 и беа произведени 12.882 Mwh.
- **Потрошените резервни делови и материјали за одржување** се зголемени за 165.925 илјади денари или 32,11% во однос на истиот период минатата година. Ова зголемување се должи пред се поради повеќе потрошените резервни делови и материјали за одржување во Рек Битола од 161.476 илјади денари во споредба со минатата година заради направениот капитален ремонт на Блок 1, ремонт на Блок 2 и нега на Блок 3.
- **Потрошен мазут за производство на електрична енергија** – е намален за -38,01% односно -210.990 илјади денари во однос на 2017. Од подолу приложената табела може да се констатира дека за период 01.01.-31.12.2018 година во Рек Осломеј потрошувачката на мазут вредносно е зголемена за 1,48% додека количински потрошувачката на мазут е намалена за -19,07% во однос на истиот период минатата година но исто така се произведени помалку 1 GWh, а во Рек Битола потрошувачката на мазут вредносно е намалена за -46,01% додека количински потрошувачката на мазут е намалена за -50,61% во однос на истиот период минатата година но исто така се произведени помалку 531 GWh односно:

Потрошен мазут		01.01-31.12.2017	%	01.01-31.12.2018	%	2018/2017
МКД	РЕК Битола	461.625	83,16%	249.248	72,43%	-46,01%
	РЕК Осломеј	93.504	16,84%	94.892	27,57%	1,48%
Вкупно потрошен мазут во МКД		555.130	100,00%	344.139	100,00%	-38,01%
Тони	РЕК Битола	19.511	80,13%	9.636	71,10%	-50,61%
	РЕК Осломеј	4.839	19,87%	3.916	28,90%	-19,07%
Вкупно потрошен мазут во тони		24.350	100,00%	13.552	100,00%	-44,34%
Произведени во GWh Рек Битола		3.076		2.545		-17,25%
Произведени во GWh Рек Осломеј		69		68		-1,84%
Мазут/GWh Рек Битола		6,34		3,79		-40,31%
Мазут/GWh Рек Осломеј		70,15		57,83		-17,55%

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за сировини и материјали како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2017	%	01.01.- 31.12.2018	%	2018/2017
Потрошена сопствена електрична енергија	1.063.956	7,90%	928.745	6,76%	-12,71%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и градежни машини	40.481	0,30%	51.720	0,38%	27,77%
Друг огревен материјал	162.977	1,21%	240.517	1,75%	47,58%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	555.130	4,12%	344.139	2,50%	-38,01%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	516.712	3,84%	682.637	4,97%	32,11%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување - администрација	21.493	0,16%	23.727	0,17%	10,39%
Останати трошоци за сировини и материјали	241.840	1,80%	244.304	1,78%	1,02%
Вкупно трошоци за сировини и материјали	2.602.588	19,32%	2.515.791	18,31%	-3,34%
Вкупено остварени приходи	13.468.048	100,00%	13.740.749	100,00%	2,02%

Од погоре презентираниот заклучуваме дека за периодот 01.01.-31.12.2018 година поголемите трошоци со помал процент учествуваат во вкупниот приход односно вкупните трошоци за сировини и материјали учествуваат со помал процент во вкупниот приход.

Структурата на ставката **услуги со карактер на материјални трошоци** е прикажана во следната табела:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2017-31.12.2017	План 01.01.18-31.12.2018	01.01.18-31.12.2018	2018/2017	2018/2018 П
Транспортни услуги	92.544	110.509	84.464	-8,73%	-23,57%
Транспортни услуги во јавен сообраќај во земјата	408	6.524	1.134	178,17%	-82,62%
Трошоци за услуги на пренос, претовар и истовар	6	85	5	-18,84%	-94,12%
Услуги за превоз на вработени	6.180	20.500	5.677	-8,14%	-72,30%
Трошоци за пренесена електрична енергија	85.950	83.400	77.647	-9,66%	-6,90%
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	15.051	16.415	12.938	-14,04%	-21,18%
Трошоци на поштенски услуги во земјата	1.012	1.122	1.007	-0,50%	-10,22%
Трошоци за поштенски услуги во странство	46	55	0	-100,00%	-100,00%
Трошоци за фиксни телефони	3.330	4.014	2.606	-21,73%	-35,06%
Трошоци за мобилни телефони	2.506	3.100	2.027	-19,11%	-34,61%
Трошоци за интернет услуги	8.157	8.125	7.298	-10,54%	-10,18%
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	16.569	34.808	28.648	72,90%	-17,70%
Услуги за изработка, доработка на производи	16.569	34.808	28.648	72,90%	-17,70%
Услуги за одржување и заштита	1.086.036	2.006.819	1.449.796	33,49%	-27,76%
Услуги за одржување (ремонтни активности)	259.019	461.240	311.836	20,39%	-32,39%
Услуги за одржување на средствата за заштита на работа	133	234	1.018	665,74%	335,13%
Услуги за одржување на ситен инвентар и амбалажа	35	460	12	-64,26%	-97,29%
Услуги за одржување хигиена во просториите	1.957	4.193	1.260	-35,61%	-69,95%
Услуги за тековно одржување	137.126	565.565	303.974	121,67%	-46,25%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	677.490	950.000	822.491	21,40%	-13,42%
Услуги за одржување на тешки моторни возила	1.954	3.175	977	-50,02%	-69,24%
Услуги за одржување на лесни моторни возила	5.866	7.060	7.120	21,40%	0,86%
Други услуги за одржување	2.456	14.893	1.107	-54,91%	-92,56%
Наемнини-лизинг	10.575	10.347	4.642	-56,11%	-55,14%
Наем за недвижности во земјата	10.099	7.900	4.632	-54,14%	-41,37%
Наем од граѓани	0	431	0	0,00%	-100,00%
Останат наем	476	2.016	10	-97,96%	-99,52%
Комунални услуги	31.213	18.807	35.861	14,89%	90,68%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунален смет)	31.213	18.807	35.861	14,89%	90,68%
Трошоци за истражување и развој	37.483	34.930	54.309	44,89%	55,48%
Трошоци за услугите за тековните потреби на научно истр.	37.483	34.930	54.309	44,89%	55,48%
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саем	169	130	1.022	504,56%	686,27%
Трошоци за промоција, пропаганда и реклама во земјата	169	130	1.022	504,56%	686,27%
Останати услуги	197.530	212.426	204.999	3,78%	-3,50%
Трошоци за услуги за заштита на работната средина	5.300	8.757	5.529	4,33%	-36,85%
Надомест за користење на јавни складови	11	16	17	55,16%	0,92%
Надомест за автопати, патарина и паркинг	1.650	2.024	1.702	3,19%	-15,91%
Услуга за функционалност на уред - ГПС	4.679	7.154	0	-100,00%	-100,00%
Надомест за технички преглед при регистрација на возила	1.149	2.435	935	-18,66%	-61,61%
Трошоци за здравствени прегледи на работниците	6.884	5.853	9.815	42,58%	67,68%
Трошоци за системски услуги	176.502	176.931	180.992	2,54%	2,30%
Други материјални услуги	1.357	9.255	6.009	342,94%	-35,07%
Вкупно	1.487.170	2.445.190	1.876.679	26,19%	-23,25%

Како позначајни ставки од претходната табела кои имаат поголеми промени се:

- **Трошоците за мобилни телефони** се намалени за -19,11% согласно новиот договор од Април 2018 година каде цените на претплатите се многу пониски.

- **Услугите за одржување односно ремонтите активности** за анализираниот период оваа година се зголемени за 20,39% односно 52.817 илјади денари во однос на истиот период минатата година пред се поради извршен капитален ремонт на блок број 1 во РЕК Битола.

- **Услугите за тековно одржување** за период 01.01.-31.12.2018 година покажуваат зголемување од 166.848 илјади денари или 121,67% во однос на истиот период минатата година. Зголемувањето се должи пред се на трошокот за одржување на ветерниците согласно договорот, кој трошок изнесува 86.615 илјади денари, зголемување на трошокот за работна рака за 34.888 илјади денари и зголемување на трошокот за поправки од 12.183 илјади денари во РЕК Битола и зголемување на трошокот за производни услуги од надворешни фирми за 16.910 илјади денари и зголемување на трошокот за производни услуги од градежна механизација за 6.656 илјади денари во Рек Осломеј.

- **Трошоците за откоп на јаглен и јаловина** за период 01.01.-31.12.2018 година се во износ од 822.491 илјади денари и се зголемени за 145.001 илјади денари или 21,40% во однос на истиот период минатата година додека во однос на планот се намалени за -13,42%. Зголемувањето на трошоците се должи пред се на:

1. Трошоците кои опфаќаат ископ, транспорт, одлагање и разатирање на јаловина на далечина од 1.500-3.000 метри за период 01.01.-31.12.2018 година се 30.579 илјади денари додека во истиот период минатата година немало ваков трошок.

2. Трошоците за ангажираната дисконтинуирана механизација од надворешни фирми за период 01.01.-31.12.2018 година се остварени во износ од 388.432 илјади денари и бележат зголемување од 93.659 илјади денари односно 31,77% во однос на истиот период 2017 година и истите се однесуваат на ангажирање на услуги од градежни машини заради создавање на услов за формирање на нови траси и објекти за одводнување како и создавање поволни услови за работа на рудникот. Потребата од ангажирање на механизација од надворешни фирми се јавува како резултат на недостатокот на сопствена механизација.

3. Трошоците за ископ и транспорт на јаглен во кило џули за период 01.01.-31.12.2018 година изнесуваат 403.480 илјади денари и бележат зголемување од 20.762 илјади денари односно 5,42% во однос на истиот период минатата година. Што се однесува до производството на јаглен, во овој период од 2018 година произведени се 4.778.786 тони односно за -2,80% помалку во однос на истиот период минатата година кога се произведени 4.916.650 тони јаглен. Произведениот јаглен во Р.Суводол претставува 84,17% од вкупното производство на јаглен.

- **Трошоците за научно истражување** се зголемени за 16.826 илјади денари или 44,89% и изнесуваат 54.309 илјади денари. Зголемувањето се должи на поголем број консултански услуги од машински, електро, градежен и рударски факултет за потребите на АД ЕЛЕМ.

- **Трошоците за услуги за заштита на работната средина** се зголемени за 230 илјади денари или 4,33% и изнесуваат 5.529 илјади денари. Овде во основа спаѓаат извршените мерења на емисијата на загадувачки супстанции во воздухот од Термоцентралата РЕК Битола како и третирање на тревнати површини.

- **Услугите за функционалност** на АВЛ уред-ГПС се во износ од 0 илјади денари бидејќи нема договор и се однесуваат на одржување на АВЛ уреди на леки возила и на АВЛ уреди со сензори за машини.

- **Трошоците за здравствени прегледи** на работниците се зголемени за 42,58% и изнесуваат 9.815 илјади денари. Здравствените прегледи се реализираат во зависност од можностите на Економскиот оператор кој ја дава услугата, како и од можностите да се ослободат работниците за таа намена без да трпи производниот процес. Согласно законските прописи здравствен преглед се врши на секои 2 години и затоа е можно динамиката на прегледите да е различна во одделни периоди или години.

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за услуги како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2017	%	01.01.- 31.12.2018	%	2018/2017
Услуги за тековно одржување	137.126	1,02%	303.974	2,21%	121,67%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	677.490	5,03%	822.491	5,99%	21,40%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунални услуги)	31.213	0,23%	35.861	0,26%	14,89%
Трошоци за системски услуги	176.502	1,31%	180.992	1,32%	2,54%
Останати услуги	464.839	3,45%	533.361	3,88%	14,74%
Вкупно услуги со карактер на материјални трошоци	1.487.170	11,04%	1.876.679	13,66%	26,19%
Вкупен приход	13.468.048	100,00%	13.740.749	100,00%	2,02%

II.2 Општи продажни и административни трошоци се однесуваат на:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2017- 31.12.2017	План 01.01.18-31.12.2018	01.01.18- 31.12.2018	2018/ 2017	2018/ 2018 П
Трошоци за вработени	3.519.979	3.752.638	3.563.030	1,22%	-5,05%
Вредносно усогласување на средствата *	496.195	18.000	624.392	25,84%	3368,85%
Резервирање на трошоци и ризици **	132.779	144.321	319.200	140,40%	121,17%
Останати расходи од работењето	689.320	652.226	614.031	-10,92%	-5,86%
Вкупно	4.838.274	4.567.185	5.120.653	5,84%	12,12%

* Вредносно усогласување за инвестицијата во регионалниот пат Новаци – Брод Гнеотино и на влогот во Елем Турс поради загуба по забелешка од ревизорот.

** Резервирања за нерешени судски предмети.

Трошоци за вработени:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2017- 31.12.2017	План 01.01.18 – 31.12.2018	01.01.18- 31.12.2018	2018/ 2017	2018/ 2018 П
Плата и надоместоци од плата – бруто *	3.352.709	3.469.074	3.288.928	-1,90%	-5,19%
Останати трошоци за вработените	94.198	94.094	150.903	60,20%	60,37%
Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци	7.681	9.684	9.763	27,10%	0,81%
Надомест на трошоците на вработените и подароци	48.171	157.844	99.094	105,71%	-37,22%
Трошоци за осигурување од ризици на работници од процес при работа	17.220	21.942	14.342	-16,72%	-34,64%
Вкупно трошоци за вработени	3.519.979	3.752.638	3.563.030	1,22%	-5,05%

* Во износот на плата и надоместоците од плата содржани се и платите на сите членови на Управен одбор на АД ЕЛЕМ кои се вработени во друштвото и имаат склучено менаџерски договори. Согласно член 384 став 7 од Законот за Трговски друштва бруто примањата за 2018 година на членовите на Управниот одбор се: Драган Миновски со бруто примања од 1.776.273 денари, Иван Трпески со бруто примања од 1.277.270 денари и исплата по судски предмет примања за минати години во износ од 1.526.845 денари, Марјанчо Николов со бруто примања од 1.312.925 денари, Добрила Стефаноска со бруто примања од 1.421.123 денари, Ѓорѓи Михаилов со бруто примања од 1.250.119 денари, Благојче Трповски со бруто примања од 1.426.015 денари, Фатмир Лимани со бруто примања од 1.486.461 денари. Бруто примањата на членовите на Надзорен Одбор за 2018 година се: Верица Узунова со бруто примања од 237.475 денари, Златко Петрески со бруто примања од 169.007 денари, Љубчо Кижевски со бруто примања од 159.996 денари, Ѓоко Ташев со бруто примања од 13.333 денари, Сашо Додовски со бруто примања од 221.880 денари и Садудин Ибраими со бруто примања од 180.650 денари. Додека платена апанажа за Христијан Мицковски од 537.280 денари, Гордана Кочоска од 609.352 денари, Анита Стамнова од 325.064 денари и Александар Пауноски од 235.648 денари.

* Просечниот број на вработени со Декември 2018 година изнесува 4.754 вработени, додека минатата година со Декември биле просечно вработени 4.847 лица. Трошоците за плата и надоместоци од бруто плата во 2018 се намалени за -63.781 илјади денари во споредба со 2017. Останатите трошоци за вработените се зголемени за 56.705 илјади денари поради исплатениот регрес за годешен одмор од 133.261 илјади денари. Надомест на трошоците на вработените и подароци е зголемен бидејќи трошоците за исхрана на вработените во тек на работата се зголемени за 50.923 илјади денари поради Одлуката сите вработени во РЕК Битола да добиваат оброк, трошоците за осигурување од задолжителни ризици на работниците од процес при работа се намалени за -2.879 илјади денари бидејќи овој период 2018 има помал број вработени во споредба со 2017 година.

Останати расходи од работењето се однесува на:

Во 000 денари					
ОПИС	01.01.17 - 31.12.17	План 01.01.18- 31.12.2018	01.01.18- 31.12.2018	2018/ 2017	2018/ 2018 П
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	1.633	1.000	2.703	65,49%	170,31%
Трошоци за спонзорства и донации	46.915	60.000	68.187	45,34%	13,64%
Трошоци за спонзорство	0	0	669	0,00%	0,00%
Донации во земјата	18.915	20.000	19.018	0,54%	-4,91%
Донации за синдикат	28.000	40.000	48.500	73,21%	21,25%
Донации за ДООЕЛ	0	0	0	0,00%	0,00%
Трошоци за репрезентација	6.629	8.235	4.616	-30,36%	-43,95%
Трошоци за репрезентација во земјата	1.540	2.200	315	-79,52%	-85,66%
Репрезентација - надворешни угостителски услуги	1.347	1.724	1.974	46,54%	14,55%
Репрезентација - кафе и сок	2.642	4.039	1.848	-30,06%	-54,25%
Трошоци за репрезентација - останато	1.099	273	478	-56,49%	75,14%
Трошоци за осигурување	122.410	118.366	132.059	7,88%	11,57%
Трошоци за осигурување на средства	116.944	113.229	127.001	8,60%	12,16%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици од трети лица	4.601	4.238	3.584	-22,09%	-15,43%
Трошоци за осигурување за возила-автоодговорност	866	899	1.474	70,30%	63,90%
Банкарски услуги и трошоци за платениот промет	12.026	14.707	9.558	-20,52%	-35,01%
Банкарски услуги и провизија	3.327	3.215	2.038	-38,75%	-36,61%
Провизии и куртажа	8.301	11.192	7.133	-14,07%	-36,27%
Надомест на провизии за наплата на електрична енергија	398	300	387	-2,71%	28,92%
Останати расходи од работење	499.708	449.918	396.909	-20,57%	-11,78%
Придонеси за бенифициран стаж	59.189	61.266	53.263	-10,01%	-13,06%
Надомести за придонеси на Стопанската комора на РМ	5.604	5.749	5.577	-0,49%	-3,00%
Членарина на здруженија и трошоци за придонеси	7.908	1.110	7.396	-6,48%	566,22%
Надомести за воден придонес	63.948	66.463	54.717	-14,43%	-17,67%
Останати даноци, придонеси, членарина и други давачки	25.489	25.992	21.805	-14,45%	-16,11%
Административни и судски такси	41.387	17.812	18.823	-54,52%	5,67%
Консултантски, советодавни и сметководствени услуги	8.572	22.619	12.117	41,36%	-46,43%
Адвокатски и нотарски услуги	30.250	25.985	4.316	-85,73%	-83,39%
Трошоци за привремени и повремени работи од агенции	67.251	122.059	87.497	30,10%	-28,32%
Интелектуални услуги	1.347	7.035	533	-60,42%	-92,42%
Останати нематеријални трошоци и услуги	10.104	21.618	10.654	5,44%	-50,72%
Казни, пенали, надоместоци за штета и друго	16.360	8.197	7.465	-54,37%	-8,93%
Други дополнителни утврдени трошоци од минати години	281	537	5.744	1945,41%	970,08%
Останати неспомнати трошоци - расходи од работењето	378	18	195	-48,32%	1017,06%
Расход од поранешми години – регрес за год. Одмор	96.377	0	4.751	-95,07%	0,00%
Останато	65.263	63.460	102.056	56,38%	60,82%
ВКУПНО	689.320	652.226	614.031	-10,92%	-5,86%

Дел од трошоците кои се зголемени се трошоците за донација за синдикат за 20.500 илјади денари поради одобрени средства од 15.000 илјади денари, консултантски советодавни и сметководствените услуги се зголемени пред се поради услугата од Геонатура за мониторинг на птици за ветерен парк Богданци во вредност од 8.177 илјади денари, други дополнителни утврдени трошоци од минати години се зголемени за 5.463 илјади денари пред се поради склучени спогодби за плаќање на рати на Подружница ХЕС Маврово во вредност од 4.662 илјади денари и останати трошоци се зголемени пред се поради враќање на камата на АД МЕПСО по пресуда во висина од 33.447 илјади денари.

Трошоци за привремени и повремени работи од агенции – овој трошок има зголемување од 30,10% или 20.246 илјади денари за период 01.01.-31.12.2018 година во однос на истиот период минатата година. Структурата на овие трошоци е следна:

Во 000 денари

OPIS	vrednos t	vrednos t	bro j	bro j	ИНД 2018/201 7	ИНД 2018/201 7
Agencija za vrabotuvawe	2018	2017	201 8	201 7	6=2/3	7=4/5
1	2	3	4	5	6=2/3	7=4/5
РЕК БИТОЛА	34.975	43.869	172	138	-20	25
Vrabotuvawe преку Агенција за вработување *	34.975	43.869	172	138	-20	25
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	0	0	0	0	0	0
РЕК ОСЛОМЕЈ	22.231	4.600	73	13	383	462
Vrabotuvawe преку Агенција за вработување **	22.231	4.600	73	13	383	462
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	0	0	0	0	0	0
ДИРЕКЦИЈА	14.344	9.776	0	0	47	0
Vrabotuvawe преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	14.344	9.776	0	0	47	0
HES MAVROVO	6.817	4.235	0	0	61	0
Vrabotuvawe преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	6.817	4.235	0	0	61	0
HES CRN DRIM	5.696	316	0	0	1.705	0
Vrabotuvawe преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	5.696	316	0	0	1.705	0
HES TRESKA	321	1.546	0	0	-79	0
Vrabotuvawe преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	321	1.546	0	0	-79	0
HES TIKVE [	1.872	0	0	0	0	0
Vrabotuvawe преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	1.872	0	0	0	0	0
ENERGETIKA	1.241	2.910	0	0	-57	0
Vrabotuvawe преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Ostanati dogovori na delo (obezbeduvawe i drugo)	1.241	2.910	0	0	-57	0
ВКУПНО	87.497	67.251	245	151	30	62

* Износот во Рек Битола во 2018 година е намален бидејќи 138 привремени работници се примија во Јули 2018 година.

** Износот во Рек Осломеј во 2018 година е зголемен бидејќи 73 привремени работници се примија во Јуни 2018 година.

Б. БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Во 000 МКД / EUR

	31-12-17	31/12/2018	31/12/2018 план		31-12-17	31/12/2018	31/12/2018 план
Актива				Пасива			
Нето нематеријални средства	616.328	488.447	776.138	Капитал	33.170.926	33.170.926	33.171.137
Земјиште и згради	17.948.416	20.156.432	18.630.118	Резерви	2.439.783	3.837.912	2.674.182
Постројки и опрема	14.364.395	13.335.268	14.701.589	Акумулирана добивка	1.130.751	1.673.505	1.248.294
Други постојани средства	6.500.568	3.819.052	10.106.285	Вкупна нето вредност	36.741.460	38.682.343	37.093.613
Други финансиски средства	874.566	430.215	1.153.950	Долгорочни обврски - Банки	6.734.347	5.457.494	8.343.569
Вкупно постојани средства	40.304.272	38.229.414	45.368.080	Вкупно капитал + долгорочни обврски	43.475.807	44.139.837	45.437.182
Залиха	2.247.946	2.617.561	2.302.187	Краткорочни обврски - добавувачи	831.662	860.087	2.023.983
Побарувања	2.495.082	2.299.642	1.519.411	Краткорочни кредити	1.374.931	1.329.899	1.455.510
Други побарувања	192.233	263.142	74.580	Други краткорочни обврски	397.134	629.720	519.256
Други тековни средства	644.108	3.189.822	118.097	Дивиденди	0	0	0
Готовина / банкарски депозити	281.520	520.853	143.276	Други обврски ПВР	85.629	160.890	89.702
Вкупно тековни средства	5.860.889	8.891.019	4.157.552	Вкупно краткорочни обврски	2.689.355	2.980.596	4.088.450
ВКУПНА АКТИВА	46.165.162	47.120.433	49.525.632	ВКУПНА ПАСИВА	46.165.162	47.120.433	49.525.632

*Прикажаниот биланс на состојба е прилагоден за аналитички цели, односно од него со состојба 31.12.2018 година се отстранети состојбите на побарувањата и обврските од поврзани друштва од сметките 110 и 210.

**Од АВР и ПВР исто така за аналитички цели со состојба 31.12.2018 е отстранет износ од МКД 7.859.491 илјади, кој произлегува од делбениот биланс на АД ЕЛЕМ.

I. АКТИВА

Во периодот од 01.01.2018 – 31.12.2018 ако го погледнеме паричниот тек ќе забележиме дека инвестиционите активности се во износ од МКД 920.279 илјади.

Најголем дел од инвестиционите активности се во вложувања во рудници во РЕК Битола, надградба на Ovation управувачки систем, жичара во ски центарот на Попова шапка.

Тековните средства

Залихи

Од вкупната залиха најголем дел опфаќаат резервните делови односно 70,22%, додека вкупните залихи на РЕК Битола учесвуваат со 72,86 % во вкупните залихи на АД ЕЛЕМ.

Во табелата во продолжение дадена е структурата на залихите по категории и по Подружници:

Во 000 денари

ПОДРУЖНИЦИ	Залихи на сировини и материјали	Залихи на резервни делови	Залихи на ситен инвентар	Залиха на недовршено производство	Вкупно залихи на 31.12.2018	%	Вкупно залихи на 31.12.2017	%	2018/2017
ДИРЕКЦИЈА	2.827	5	44	0	2.876	0,11%	1.769	0,08%	62,62%
ХЕС МАВРОВО	7.087	6.280	2.055	0	15.422	0,59%	13.861	0,62%	11,26%
ХЕС ЦРН ДРИМ	7.877	3.692	1.833	0	13.403	0,51%	12.312	0,55%	8,86%
ХЕЦ ТИКВЕШ	3.822	6.964	192	0	10.979	0,42%	10.741	0,48%	2,21%
РЕК БИТОЛА	131.602	1.536.595	6.274	232.739	1.907.210	72,86%	1.549.893	68,95%	23,05%
РЕК ОСЛОМЕЈ	188.209	265.498	0	178.464	632.171	24,15%	623.935	27,76%	1,32%
ХЕЦ ТРЕСКА	688	13.548	3.235	0	17.471	0,67%	17.441	0,78%	0,17%
ЕНЕРГЕТИКА	11.095	5.519	1.415	0	18.029	0,69%	17.994	0,80%	0,19%
ВКУПНО	353.206	1.838.102	15.050	411.203	2.617.561	100,00%	2.247.946	100,00%	16,44%

Во побарувања од купувачите структурата е следна:

Износот на побарувања од купувачи прикажан во текстот во табелата на Билансот на состојба е нето износ на редовните побарувања намалени за исправки на побарувања и истиот на 31.12.2018 изнесува 2.299.642 МКД. Од овие побарувања побарувања за испорачана електрична енергија на ЕВН Македонија и побарувања за системски услуги од Мепсо АД учествуваат со 98% и истите кумулативно на 31.12.2018 година изнесувале 2.251.564 МКД.

II. ПАСИВА

КАПИТАЛ

Во *капиталот* нема некои позначајни промени освен промените во акумулираната добивка кои се резултат на добивката за периодот во износ од 1.673.505 илјади МКД .

Во нематеријалните средства се евидентираат концесиите како и истражувањата и студиите за нови проекти.

Во ставката **Резерви** влегуваат:

Во 000 денари			
ОПИС	31-12-17	31-12-18	31/12/2018 План
Резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	773.041	855.537	923.351
Резервирања за користи на вработените	345.825	397.004	340.000
Останати долгорочни резервирања	253.189	386.854	343.065
Ревалоризациони резерви и законски резерви	1.067.766	2.198.517	1.067.766
ВКУПНО	2.439.821	3.837.912	2.674.182

Останати долгорочни резервирања се однесуваат на резервирањата што се прават за судски спорови, природни богатства и останати трошоци за вработени.

Долгорочни обврски

Долгорочните обврски се однесуваат на обврски по земени кредити од банки, како што е прикажано во табелата:

Во 000 денари		
Состојба на долгорочни на 31.12.2018		
ОПИС	Каматна стапка	Главнина
Комерцијална банка (КОГЕЛ)	6M euribor + 2,5 %	437.298
ФМС (Света Петка)	6M euribor+2,75%	403.777
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+4,75%	754.712
Дојче банка (Tisenkrup-Germanija)	12M euribor+1,55%	57.366
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	1.455.562
KFW банка - Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	1.004.594
KFW банка - Германија (ветерен пакр)	3,3	1.328.353
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	15.831

Вкупно	5.457.494
--------	-----------

Тековни обврски

Обврските кон добавувачи во износ од МКД 860.087 илјади денари се однесуваат на обврски кон домашни и странски добавувачи.

Краткорочни кредити

Се однесуваат на делот од долгорочните обврски кои АД ЕЛЕМ ги има за плаќање во тековната година.

Во продолжение во две табели ќе ја прикажеме исплатената обврска по краткорочни кредити во првата половина, како и преостанатите обврски по краткорочни кредити до крајот на тековната година.

Табела 1 – Исплатени обврски по краткорочни кредити во период 01.01. – 31.12.2018

Во 000 денари

Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Вкупно исплати 01.01-31.12.2018
ФМС (Света Петка)	6M euribor+2,75%	202.286	18.964	221.250
KFW банка Германија (Man Takraf)	5,01	121.732	2.800	124.532
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+4,75%	293.696	45.617	339.313
Дојче банка (Tisenkrup-Germanija)	12M euribor+1,55%	286.889	3.344	290.233
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	585.813	25.843	611.656
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	310.042	55.717	365.759
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	166.640	0	166.640
ВКУПНО		1.967.098	152.285	2.119.383

Табела 2 – Преостанати обврски по краткорочни кредити за период од 01.01.2019 - 31.12.2019 година

Во 000 денари

Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Отплати за период 01.01-31.12.2019
ФМС (Света Петка)	6M euribor+2,75%	202.289	11.932	214.221
Комерцијална банка (Когел)	2,5 %	54.662	10.561	65.223
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+4,75%	167.713	21.490	189.203
Дојче банка (Tisenkrup-Germanija)	12M euribor+1,55%	114.732	1.503	116.235
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	261.824	25.030	286.854
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	310.058	40.437	350.495
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	166.651	0	166.651
ВКУПНО		1.277.929	110.953	1.388.882

В. ИЗВЕШТАЈ ЗА ГОТОВИНСКИОТ ТЕК

Готовинскиот тек за период 01.01.2018 – 31.12.2018 година е следен:

	Во 000 денари
ОПИС	31/12/2018
Нето добивка/ загуба	1.673.505
Амортизација	2.397.465
Даноци	160.861
Исправки на материјални средства и вложувања во подружници	597.673
Вкупно	4.829.505
Даноци	(160.861)
Промени во побарувања од купувачи	163.309
Промени во останати побарувања	(70.908)
Промени во залихи	(337.485)
Промени во останати тековни средства	(2.545.714)
Промени во добавувачи	28.426
Промени во останати обврски	307.847
Готовински тек од оперативни активности	2.214.119
Промени во нематеријални средства	127.881
Промени во земјишта и згради	(2.208.016)
Промени во опрема и машини	1.029.127
Промени во останати фиксни средства	2.681.516
Промени во останати финансиски средства	444.351
Амортизација	2.397.465
Исправки на материјални средства и вложувања во подружници	597.673
Готовински тек од инвеститивни активности	(920.279)
Слободен готовински тек (Free cash flow)	1.293.839
Дивиденди	-
Промени во долгорочни кредити	(1.276.852)
Промени во краткорочни кредити	(45.032)
Промени во останати долгорочни обврски	-
Промени во акционерски капитал	-
Промени во резерви	1.398.129
Промени во задржана добивка	542.754
Добивка/загуба за финансиската година	1.673.505
Готовински тек од финансиски активности	(1.054.507)
Нето готовински тек	239.333
Парични средства на почеток на година	281.520
Парични средства на крај на година	520.853

Готовински тек е направен за добивање на пореална слика за движењето на сите готовински приливи и одливи во зависност од тоа за што се употребени и од каде потекнуваат.

Некои позначајни показатели

Показателите се пресметани врз база на прочистен биланс на состојба т.е. намален за интерните односи и АВР и ПВР.

ОПИС	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2018 план
Показател за тековна ликвидност	2,179	2,983	1,017
Брза ликвидност	1,343	2,105	0,454
Показател за финансиска задолженост	0,176	0,144	0,198
Показател за вкупна задолженост	0,204	0,179	0,251
Equity ratio	0,796	0,821	0,749
Financial debt equity ratio	0,221	0,175	0,264
Debt equity ratio	0,256	0,218	0,335
Повраток на актива	1,14%	3,55%	0,25%
Повраток на капитал	1,21%	3,79%	0,27%
ЕВИТ/трошоци за камата	5,606	13,090	2,416
Денови на врзување на залихи	169	228	142
Денови на врзување на побарувања	73	68	43
Денови на плаќање на обврски кон добавувачи	62	75	125

Показателот за тековна ликвидност е мерило на способноста за плаќање на обврските и означува колку пати се состојат тековните обврски во тековните средства односно колку од тековните обврски се покриени со тековни средства. Од показателите гледаме дека тековните обврски се покриени 2,983 пати со тековни средства и ваквата ликвидност покажува подобрување за разлика од последниот анализиран период 31.12.2017 кога овој показател изнесувал 2,179. Показателот за брза ликвидност е поверодостоен за нашата компанија бидејќи залихите во АД ЕЛЕМ секако не се наменети за продажба односно од нив не можеме да очекуваме зголемување на ликвидноста. Колку показателите за тековна и брза ликвидност се поголеми толку е подобро за компанијата. Овој треба да изнесува барем 1, за анализираниот период е малку повисок од овој параметар, изнесува 2,088 и покажува значително подобрување за разлика од 31.12.2017 година.

Показателите на задолженост покажуваат подобрување поради редовната исплата на обврските по кредити.

Показателите на поврат на актива и капитал и покриеност на камата се слика на добриот финансиски резултат на за овој период.

Деновите на врзување на побарувања покажуваат подобрена наплата односно зголемени приходи во однос на износот на побарувањата на 31.12.2017.

Сите показатели од погорната табела покажуваат подобрување односно солидна состојба на компанијата.

Изработил:

Владимир Славковски

**Директор на сектор финансии
Добрила Стефаноска дипл.екк.**

